

50 ANYS ENRERA

III

17 ANYS!

Abans dels set anys l'home se'n va al cel dret com un «tiro...» Després dels set anys...

I vet aquí lo que'm tenia preocupat una nit de Novembre, a la vigília del meu «cumpleanys», al anar-me'n a dormir. Encare'm veig a la vora del llit amb la camisa estirada fins als peus per a protegir les cames del fret i sens gosar afrontar el moment d'establir el contacte amb els llençols gelats.

—Mira—me deia a mi mateix—fins ara no feies pecats perquè no tenies «malícia», però demà, a les deu del dematí, te vindrà la malícia i ja sabs lo que't costarà dir una mentida: set anys de purgatori. Fins sembla estrany que Nostre Senyor fassi tan de cas d'una manxiula. Jo crec que amb cremar un minut... mig minut... la punta del dit amb la llum d'una candela, ja n'hi hauria prou... Si estaria fet una llaga! Amb vint segons n'hi hauria prou. Ara vull suposar que se m'escapa una mentida—no's vigila un mai prou...

La criada va dir: Ficat al llit que estàs tremolant i et podries «encadernar.»

Ja en el llit vaig continuar les meves reflexions:

Jo crec que Nostre Senyor no ho ha pensat prou bé això dels set anys... o potser que els capellans no'l van entendre... Perquè això de cremar com una rata pinya-

da untada de «petròleo» set anys seguits... fins sembla estrany. Amb un minut... amb mig minut... amb mig, mig minut... candela... prou i massa... manxiula...

El pensament se desfilava abans d'ésser aniquilat.

IV

A CASA EL SENYOR HERNÁNDEZ

Com que feia ninots, els meus pares van creure que potser tenia talent pel dibuix i per a provar la meua vocació me van portar a la classe del Senyor Hernández, qui per dos pessetes al mes se comprometia a comunicar-me tots aquells coneixements que la meua capacitat li permetria.

Allí vaig demostrar la meua desaplicació posant a prova la paciència del meu mestre, que corretgint, corretgint els meus bunyols, feia una obra nova que alimentava les il·lusions dels meus pares. Condeixeble meu era en Casals, que's prenia això del dibuix molt en serio i que en efecte, va arribar a ésser un excelent artista.

Si a la classe tot just me deia Pere, en canvi al carrer recobrava la meua personalitat, que era turbulenta. Surtiam com un vol de pardals omplint el carrer del Padró de bellugadisses. La Plaça de les Monjes —avui Prim—era el nostre camp de sports. Allí s'aturava la movedissa banda per a

jugar o barallar-se. No se si en serio o per a riure, un dia vaig agafar una pedra i la vaig llençar contra un dels meus companys. Si el toco l'esber-lo. Però o perque la pedra anés mal dirigida o perque ell esquivés el cop, per compte de colpir la seva carn, va foradar el vidre de l'aparador d'un confiter. Aquella ferida va produir una gran hemorragia..., de confits. La canalla s'hi va abraonar com els israelites assedegats a la font que amb la seva vareta màgica va fer brollar el Moisés. El confiter, veient l'estropici, va sortir de la botiga per a defensar els seus interessos malmesos. Però jo ja havia posat les cames a quarta velocitat i per a despistar-lo, per compte de seguir pel raval de Santa Anna, vaig fer giragonses per tots els carrers i carrerons que'm sortien al pas, fins arribar a casa com arriba un conill perseguit per un mal esperit de gos. Jo estava tan compungit i vaig ésser tan bon minyó aquell dia, que la meva mare va preguntar-me: Que t'has confessat, avui?

Si; per a confessar-me estava jo! Mai confessaria lo que m'ocasionava aquell pes sobre la consciència. A la meva imaginació de noi que no aprecia les proporcions dels fets, la meva entremaliadura passava de la mida permesa. Me pensava que en tot Reus no's parlava d'altre cosa i que la presó em xuclava.

A l'endemà, per compte de passar per la Plaça de les Monges, vaig donar la volta pel carrer d'Amargura—i que bé li esqueia el nom!

—El confiter treu foc pels caixals. Diu que no parará fins a ferte anar a presidi—me deien els meus companys.

Dos dies després un home va comparéixer a la classe del senyor Hernández.

Jo, me vaig aplicar tant a dibuixar que fins treia la llengua, que es el signe de màxima aplicació.

—Es el confiter—va dir-me el del meu costat tocant-me amb el colze.

Jo no vaig contestar, però les orelles se'm van encendre.

—Senyor Hernández—va dir el reclamant.—Avans d'ahir un noi me va trencar dos vidres de l'aparador. Aquest noi portava un «sobre-todo» negre i m'han dit que venia a la seva classe.

—No en se res. Aquí no'n veig cap que porti el «sobre-todo» negre. Miri vosté si'l coneix, al noi.

Ai Deu meu! Jo no portava el «sobre-todo», però l'havia penjat al seu lloc—no's pensa en tot—i era més negre que una mala cosa, més negre que la meva consciència. El confiter no'm coneixia, però no tenia més que preguntar: De qui es aquell «sobre-todo?» o de dir, senyalant-me a mi: Es aquell de les orelles vermelles. Perque no es porten unes orelles de foc si no hi ha l'infern dins.

L'inspecció va durar un moment. Jo estava més atent a la feina qu'en Casals. Al fi el confiter va dir: No, si jo no'l coneixol Si el coneixés rail Pobre enemic meu! No tenia més que dir: qu'es girin i'l coneixeré. I hagués vist una cara com un sol... i no per lo guapa. Però es veu que no tenia malícia!

Bé prou que ho va conèixer el senyor Hernández, que quan va ésser fora l'intrús va dir-me:

—Que ets tú?

Jo no vaig contestar. De que servia negar-ho si tot Reus ho sabia! Tot Reus menys el confiter.

Al sortir de la classe per compte de posar-me el «sobre-todo» demunt de la brusa de treball, me vaig posar la brusa de treball demunt del «sobre-todo». Quina fila que feia! Al entrar a casa la senyora Antonieta me va dir: I arel Com vàs! Me pensava que erats un fill de casa bona!

Jo vaig pensar: Ja ho sab aquesta. Avui me porten a cà l'Agulla.

A l'endemà hi va haver aquest diàlec entre la meva mare i jo.

—No vull portar més aquest «sobre-todorot.»

—I arel Quin rampell t'agafa? Que té

aquest «sobre-todo» que no'l puguis portar?

—Es vell.

—Vell? Si encare no fa dos mesos que te'l van fer!

—I es negre. Semblo un corp. Semblo un capellà. Els xiquets d'estudi se me'n emburlen. L'altre dia l'Ayguadé me va preguntar quan cantava missa i el Solà cada vegada que'm veu me diu: Set pessetes te'n faràs o si no perquè't morias.

—Deixa'ls cantar. Es que't tenen enveja perquè't veuen tan maco.

—Si; molt maco! Sembla que porti dol. Semblo un capellà. No sé qui semblo.

—Que semblis lo que vulguis. Ets massa petit per a manar. Quan guanyis quartos, si no t'agrada anar vestit de negre te vestiràs de vermell, si't dona la gana.

El meu pare va intervindre.

—Posa't el «sobre-todo.»

Era una ordre executiva. No hi havia més remei que sometre's.

Però al arribar baix a l'escala me treia el «sobre-todo», l'embolicava amb la brusa, i amb el fersell a la mà, me'n anava cap a cà'l senyor Hernández seguit pels meus companys que m'ajudaven en totes aquestes maniobres.

Un dia a l'entrada de casa, la senyora Antonieta em va arreplegar:

—M'han dit que un xiquet havia trencat un vidre del confiter de la Plaça de les Monges. (Pausa). Si per casualitat es un germà teu o un cosí... doncs... tens de dir-ho perquè no's pensin que ets tú.

No és cap germà ni cap cosí... vaig dir enfilant-me escales amunt mentres pensava: A cà l'Agulla. D'avui si que no passo.

La meva situació era horrible. Era evident que a Reus no's parlava d'altre cosa que dels vidres trencats. L'escàndol de Reus s'escamparia a Castellvell i Vilaseca i per tot arreu. A Roma el Sant Pare, horro-

ritzat, se taparia les orelles. Jo notava enraonaments en veu baixa. Era que es deia: Aquest és el noi que ha trencat els vidres.

Un dia com estalla el llamp amb un cel carregat de núvols el pare em va dir:

—Diu que vas trencar un vidre l'altre dia?

Me vaig quedar aterrat, però quan vaig veure que m'ho deia distretament com si tingués altres grataçaps me va tornar el coratge.

—Si; el vaig trencar... una mica.

—Una mica o molt, qui trenca paga. Tu mateix aniràs a demanar el compte.

Com? Tota aquella tempesta que la meva imaginació havia congriat s'esvaïa així's? S'acabaven, doncs, aquells temps d'angúnies i de sustos que m'havia fet desgraciat, durant una setmana?

—Bon dia tingui. Jo soc el que va trencar el vidre i vinc a pagar-lo.

—M'està molt bé, però son tres els vidres trencats.

—Amb una sola pedra?

—Si senyor. La pedra de la primera empenya va trencar el vidre de davant i el de darrera i de rebot ne va trencar un altre. Si portava una fúria... mare de Deu... Fins sembla estrany que'l tirés un brivall com tú.

—Es que tinc molta força.

—També s'hi hauran de posar els confits.

—A on?

—Al compte.

Quan se va rebre el compte la mare va dir:

—Quin «despotisme!» Are hi posa tres vidres i més confits dels que's necessiten per a batejar una criatura. Vet-aquí un cop de pedra que ens ha surtit car.

I el pare:

No't sàpiga greu. Més car podia sortir si no l'esguerra.

ANTONI SUQUÉ